

УРСУЛА ЛЕ ГУИН ВЪОБРАЖАЕМИ СТРАНИ

Част 11 от „Орсиния“

Превод от английски: Владимир Германов, 2013

chitanka.info

— Не можем да отидем с колата до реката в неделя — каза баронът, — защото заминаваме в петък.

Двете деца го гледаха над масата за закуска. Зида каза:

— Мармалад, моля.

Но Пол, година по-голям, откри в отдалечена, слабо използвана част от паметта си една по-тъмна трапезария, през чиито прозорци се виждаше дъжд.

— Връщаме се в града ли? — попита той. Баща му кимна. И при кимването огреният от слънцето хълм пред тези прозорци се промени изцяло, гледаше на север вече, вместо на юг. Този ден червеното и жълтото минаваха през горите като огън, гроздовете се издуваха и дебелееха на натежали лози и светлите, измъкнали се от оградите си августовски ниви се простираха нататък, търпеливи и безпределни, към маранята на септември. На следващия ден, в момента, в който се събуди. Пол знаеше, че е есен и сряда.

— Днес е сряда — каза той на Зида. — Утре е четвъртък, а после петък, когато тръгваме.

— Аз няма — отговори тя с безразличие и се отправи към Малката гора, за да работи върху капана си за еднорози. Беше направен от кора за яйца и множество парченца плат, с различни видове примамки. Зае се да го прави още когато откриха следите, а Пол се съмняваше, че сестра му ще улови с него каквото и да било, дори катерица. Той, който знаеше времето и сезона, тръгна с пълна скорост към Високата скала, за да завърши тунела там, преди да се върнат в града.

Вътре в къщата гласът на баронесата се спусна като лястовица по стълбите от тавана:

— О, Роза! Къде е синият куфар?

И понеже Роза не отговори, последва гласа си, тръгна след него, Роза и загубения куфар надолу по стълбата и отдалечените коридори, до радостната среща пред вратата на избата. Тогава от кабинета си баронът чу Томас и куфара да пухтят нагоре стъпало по стъпало, докато Роза и баронесата се заеха да изпразват шкафчетата на децата, да пренасят малки купчини ризки и роклички като деликатни, методични крадци.

— Какво правиш? — попита строго Зида, която се бе върнала, за да вземе закачалка за дрехи, защото еднорогът би могъл да заплете

копитото си в нея.

— Опаковаме багажа — отговори прислужницата.

— Без моите неща — нареди Зида и излезе. Роза продължи да рови в шкафа ѝ. В кабинета си баронът четеше несмущаван, освен от чувство за съжаление, което може би възникваше от звука на нежния далечен глас на жена му, може би от свойствата на слънчевата светлина, която падаше върху бюрото му между дръпнатите завеси на прозореца.

В друга стая неговият най-голям син Станислас се зае да прибере микроскоп, тенис ракета и кутия, пълна с камъни с разлепящи се етикети, в куфара си, после се отказа. С бележник в джоба си, тръгна по хладните червени вестибюли и стълби, и излезе вън, сред просторната и неочаквана слънчева светлина на двора. Йозеф, който четеше под Четирите бряста, попита:

— Къде си се запътил? Горещо е.

Станислас нямаше време да спира и да си приказва.

— Скоро се връщам — отговори учтиво и продължи нататък по пътя, потънал в слънце и прах, покрай Високата скала, където копаяше природеният му брат Пол. Спря, за да огледа инженерната дейност. Пътища, покрити с бяла глина, минаваха по скалата зигзагообразно. Ситроенът и ролс-ройсът бяха паркирани близо до мост, който обкрачваше дере, получено от ерозията. Имаше пробит тунел, който сега беше в процес на разширяване.

— Хубав тунел — отбеляза Станислас. Щастлив и изпоцапан, пътният инженер отговори:

— Ще бъде готов за откриването довечера. Ще дойдеш ли за церемонията?

Станислас кимна и продължи. Пътят водеше нагоре по дълъг, висок склон, но момчето скоро сви настрани, прескочи канавка и навлезе в своето царство и царството на дърветата. След няколко крачки прахолякът и яркото слънце изчезнаха. Над главата и под краката му имаше листа. Въздухът беше като зелена вода, през която плуваха птици и се надигаха тъмни стъбла, извисили бремето си, короните си, към другата стихия небето. Станислас отиде първо до Дъба и разпери ръце, опита да обхване една четвърт от обиколката на дънера. Гърдите и бузата му се прилепиха плътно до грубата, набраздена кора. Миризмата ѝ, миризмата на дървесни гъби и мъх

нахлуха в ноздрите му, тъмнината им влезе в очите му. Това беше най-голямото нещо, което се бе опитвал да държи в ръце. Дървото беше много старо и голямо, и не знаеше, че той е там. След това продължи усмихнат, с бележник, пълен с географски карти, в джоба, между дърветата към все още некартографираните участъци на неговата земя.

Йозеф Броне, който помагаше на професора си за документирането на историята на Десетте провинции през Ранното средновековие, седеше неспокойно и четеше под сянката на брястовете. Провинциалният вятър духаше страниците, галеше устните му. Вдигна очи от латинската хроника на една битка, загубена преди деветстотин години, към покривите на къщата, наречена Асгард. Квадратна като кутия, със седимент от веранди, навеси и конюшни, къщата се издигаше като пергел над прав ъгъл в равния си двор. След известно разстояние във всички посоки полята се издигаха полегато и се превръщаха в хълмове, зад които имаше по-високи хълмове, зад които беше небето. Приличаше на бяла кутия в бяло-синя купа, и Йозеф, който наскоро беше завършил колежа и възнамеряваше есента да постъпи в йезуитска семинария, готов да чете документи от рода на резюмета и рецензии, с неудобство откри, че семейството на барона наричаше мястото с името на дома на северните богове. Това вече не го безпокоеше обаче. Толкова много неочаквани неща се бяха случили тук, толкова малко бяха доведени докрай. Историята беше на години от приключване. През трите месеца изобщо не разбра къде ходи Станислас, сам, нагоре по пътя. Заминаваха си в петък. Сега или никога. Стана и тръгна след момчето. Пътят мина покрай триметров бряг, в средата на който малкото момче, Пол, ровеше пръстта с голи ръце и издаваше гърлени звуци: ррръммм, ррръммм. В подножието на брега имаше две коли играчки. Йозеф продължи по пътя нагоре по хълма и скоро започна да очаква да стигне билото, откъдето да види къде е отишъл Станислас. Появи се ферма, после изчезна от погледа му, пътят се изкачваше, чучулига се извиси с песен, сякаш беше много близо до слънцето. Обаче нямаше било. Единственият начин да започне да се спуска по този път, беше да се върне назад. Направи го. Когато наближи горите над Асгард, на пътя изскочи едно момче, бързо като ястребова сянка. Йозеф го извика по име и двамата се срещнаха в белия блясък на прахоляка.

— Къде беше? — попита Йозеф, запотен.

— В Голямата гора — отговори Станислас. — Онази ей там.

Дърветата зад него се издигаха гъсти и тъмни.

— Хладно ли е в нея? — попита Йозеф с копнеж. — Какво правиш там?

— О... картографирам пътеки. За развлечение. По-голяма е, отколкото изглежда. — Станислас се поколеба, после добави: — Не си ли ходил там? Може Дъбът да ти хареса.

Йозеф го последва през канавката и през гъстия зелен въздух до Дъба. Беше най-голямото дърво, което някога бе виждал. Не че беше виждал много дървета.

— Предполагам, че е доста старо — каза, докато оглеждаше стъписан размах на клоните, галактиките зелени листа, без край.

— А... столетие или две, или три, или шест — отвърна момчето. — Виж дали можеш да го обхванеш.

Йозеф разпери ръце и се напегна, като опитваше напразно да не опира бузата си до грубата кора.

— Четирима души могат да го обхванат — каза Станислас. — Наричам го Игдрасил. Знаеш. Само че, разбира се, Игдрасил е ясен, а това е дъб. Искаш ли да видиш Гората на Локи?

Пътят и горещата бяла слънчева светлина бяха напълно изчезнали. Младият мъж последва водача си по-навътре в лабиринта и играта на имена, която беше също и истинска гора — дървета, неподвижен въздух, земя. Под високи сиви елши, над пресъхнал поток обсъдиха легендата за смъртта на Балдур, а Станислас показва на Йозеф тъмните възли на имела, високо в клоните на по-малките дъбове. Оставиха гората и се спуснаха към Асгард. Йозеф крачеше вдървено с черния костюм, който бе купил за последната година в университета, а в джоба му тежеше книга на мъртъв език. По лицето му се стичаше пот, чувстваше се много щастлив. Макар и да нямаше карти и да закъсняваше, поне бе минал веднъж през гората. Минаха покрай Пол, който още копаеше, не обърнаха внимание на подрънкването на металния триъгълник долу край къщата, с който се даваше сигнал за хранене, пожар, загубени деца и други достойни за забелязване събития.

— Хайде, обяд! — изкомандва Станислас. Пол се смъкна по ската и тримата — на седем, на четиринайсет и на двапет и една — продължиха невъзмутимо към къщата.

Същия следобед Йозеф помогна на професора да опакова книгите — два пълни сандъка, малка библиотека по средновековна история. Йозеф обичаше да чете книги, не да ги опакова. Професорът повика него — не Томас.

— Помогни ми за книгите, ако обичаш.

Не беше очаквал да върши такава работа тук. Сортираше, вдигаше и складираше настрана куп след куп недоволство в ненаситни метални сандъци, докато професорът работеше с енергия и интерес, повиваше старопечатни книги като бебета, отнасяше се към всеки том с обич и внимание. Коленичи с ключовете и каза:

— Благодаря, Йозеф. Това е всичко.

Свали металните ключалки и заключи работата им от лятото, приключи, това е всичко. Йозеф беше направил тук толкова много неща, които не бе очаквал да направи, и сега вече нямаше какво повече да прави. Безутешен се върна под сянката на брястовете. Жената на професора обаче, в която не бе очаквал да се влюби, вече беше там.

— Откраднах стола ти — каза му тя добродушно. — Седни на тревата.

Беше повече прахоляк, отколкото трева, но те го наричаха трева и той се подчини.

— С Роза сме изтощени — оплака се тя. — А не мога дори да си помисля за утре. Това е най-лошото, предпоследният ден — спално бельо и сребърни прибори, да обърнеш чиниите с дъната нагоре, да заложиш капаните за мишки, и винаги има по някоя загубена кукла, която се намира, след като всички я търсят часове, под куп мръсно пране — след това почистване на къщата и заключване. Мразя всичко това, мразя да си тръгвам от тази къща. — Гласът ѝ беше лек и жален като призив на птица в гората, без да се интересува дали някой ще чуе жалостта, без да се интересува от жалостта. — Надявам се, че ти е харесало тук — добави тя.

— Много, баронесо.

— Надявам се да е така. Знам, че Северин те караше да работиш много. И сме толкова неорганизирани. Ние, децата и гостите винаги се пръсваме наоколо и се срещаме само когато се разминаваме... Надявам се това да не те е разконцентрирало.

Беше вярно — през цялото лято къщата беше пълна или наполовина пълна с посетители, приятели на децата, приятели на

баронесата, приятели, колеги и съседи на барона, ловци на патици, които спяха в изоставената конюшня, понеже стаите в къщата бяха заети от историци, посветили се на полското средновековие, дами с роящи деца, най-малкото от които неизменно падаше в езерцето около това време следобед. Нищо чудно, че сега беше толкова спокойно, толкова есенно — стаите бяха празни, повърхността на езерцето беше гладка, над хълмовете не се носеше смях.

— Радвам се, че се запознах с децата — каза Йозеф. — Особено със Станислас.

И се изчерви като цвекло, защото Станислас единствен не беше нейно дете. Тя се усмихна и отвърна смирено:

— Станислас е много добър. И е на четиринайсет, а това е много плашеща възраст, в нея много бързо откриваш на какво си способен, но също и какъв данък светът очаква да му платиш... Справя се с всичко това много елегантно. Ако говорим за Пол и Зида, когато стигнат тази възраст, ще се препъват и ще бъдат досадни. Станислас обаче е научил какво е загуба от малък... Кога ще постъпиш в семинарията? — попита тя, като премина от момчето към него в рамките на една мисъл.

— Другия месец — отговори той и сведе поглед, а тя попита:

— Значи си напълно сигурен, че това е животът, който искаш да водиш?

След пауза и все още без да гледа лицето ѝ, при все че бялото на роклята ѝ и зеленото и златното на листата отгоре изпълваха полезрението му, той каза:

— Защо питате, баронесо?

— Защото идеята за безбрачие ме ужасява — отговори тя, а на него му се прииска да легне на осеяната с обли като златни монети листа земя и да умре.

— Стерилността... Разбираш ли — продължи тя, — стерилността ме плаши, изпълва ме с ужас. Тя е моят враг. Знам, че имаме и други врагове, но този мразя най-много, защото превръща живота в нещо по-малко от смъртта. И съюзниците ѝ са кошмарни — глад, болести, деформации, перверзии, амбиции, желание за сигурност. Какво, за бога, правят децата там, долу?

По обяд Пол бе попитал Станислас дали могат да играят на Рагнарк още веднъж. Станислас се бе съгласил и затова сега беше леден гигант, който напада с рев крепостта Асгард, представлявана от

отводнителна канавка зад езерцето. Один хвърляше мълнии от стените, а Тор...

— Станислас! — извика майката и се изправи, стройна фигура в бяло, от стола край младия мъж. — Не позволявай на Зида да си играе с чука, ако обичаш!

— Аз съм Тор! Аз съм Тор! Трябва да имам чук! — изпищя Зида. Станислас се намеси за момент, после отново се приготви да щурмува укрепленията, но сега Зида беше до него, на четири крака.

— Сега е вълкът Фенрир — извика той на майката и в гласа му, отекнал в горещия следобед, прозвуча едва доловим смях. Мрачен и сериозен, с едно затворено око, Пол стисна жезъла си и се приготви да посрещне напредващите армии на Хел и Ледените земи.

— Ще отида да намеря лимонада за всички — каза баронесата и остави Йозеф най-накрая да рухне по очи на земята и да се предаде на ужасния копнеж и сладост, които тя бе събудила у него — дали щяха някога отново да заспят? — докато долу, край езерцето, Один се сражаваше срещу ледената армия върху огрените от слънце бойници на небето.

На следващия ден от къщата бяха останали само стените. Вътре имаше единствено разхвърляни кутии и отворени чекмеджета, забързани хора, които носеха вещи. Томас и Зида се спасиха — той, слабоумен сред хаоса и единствен целогодишен обитател на Асгард, отиде да мете двора далеч от неприятностите, а тя прекара в Малката гора целия следобед. В пет Пол изпищя от прозореца си:

— Колата! Колата! Идва!

В двора с пъшкане пипнешком влезе огромно черно такси, модел 1923 година, докато слепите му, издадени предни лампи проблясваха на западното слънце. Кутии, чанти, синият куфар и двата метални сандъка бяха натоварени в него от Томас, Станислас, Йозеф и шофьора на таксито, дошло от селото, под ефективното ръководство на барон Северин Егидескар, заслужил професор по средновековна история в университета на Красной.

— И ще ни закараш всички, заедно с багажа, до гарата утре в осем?

Шофьорът на таксито, който правеше това всеки септември от седем години, кимна. Колата, натоварена с материалните тежести на седем души, потегли с ръмжене, смени скоростите малко по-нататък по

пътя в сънливата слънчева неподвижност на късния следобед, в който къщата отново стоеше непокътната — празна стая след празна стая.

Сега и баронът се спаси. Запали лула и се отдалечи бавно и безшумно като човек, който се спасява, покрай езерцето и кокошарниците на Томас, покрай ограда, обрасла с диви треви, привели тежките си, огрени от слънцето глави пред брезовата горичка, наречена Малката гора.

— Зида? — извика и спря в прошарената топла сянка, разтърсвана от непрекъснатото цвъртене на щурците от полята около горичката. Не получи отговор. В облак синкав дим от лула спря отново край кора за яйца, украсена с множество малки парченца шарен плат и цветна хартия. На мъхестата изпотъпкана пръст отпред се търкаляше дървена закачалка за дрехи. В едно от отделенията на кората имаше яйчна черупка, боядисана в златно, в друга имаше парче кварц, а в трета — коричка хляб. Наблизо едно малко момиченце със свалени обувки спеше дълбоко, с дупе по-високо от главата. Баронът седна до детето на мъха, запали отново лулата си и се загледа в кората за яйца. След малко погъделичка стъпалата на момиченцето. То изпуктя. Когато започна да се буди, той го взе в скута си.

— Какво е това?

— Капан за хващане на еднорог. — Малката избърса малко шумки и мъх от лицето си и се намести по-удобно в скута му.

— Хвана ли някой?

— Не.

— А видя ли някой?

— С Пол открихме следи.

— С раздвоени копита, а?

Момиченцето кимна. През здрача на въображението на барона премина малкото бяло прасе на съседа им, сребърно между стволите на брезите.

— Казват, че само малките момиченца можели да ги хващат — промърмори той и двамата останаха мълчаливи дълго.

— Време е за вечеря — каза баронът. — Всички покривки, вилици и ножове са опаковани. Как ще се храним?

— С пръсти! — Момиченцето скочи на крака и тръгна.

— Обувките — нареди баронът и детето с усилие намъкна малките си хладни и мръсни стъпала в кожените сандали, след което

извика: „Хайде, папа!“ и изчезна. Бързо, но и някак неохотно, сякаш не я следваше, но и без да изостава много, той тръгна сред дългите, неясни сенки на брежите покрай оградата, покрай кокошарниците и блещукащото езерце, отново в плен.

Седнаха на земята под Четирите бряста. Имаше студена шунка, туршия, студен пържен патладжан със сол, твърд хляб и силно червено вино. Листа от брястовете се лепяха по хляба като тънки монети. Чистото, пусто, ветровито небе след залеза се отразяваше в езерцето и във виното. Станислас и Пол си устройоха среща по борба и остатъците от шунката бяха посипани с мръсотия. Баронесата и Роза почистиха шунката с множество оплаквания. Момчетата отидоха да пускат колички през тунела на Високата скала и да обсъждат щетите, които биха могли да му нанесат зимните дъждове. Защото щеше да вали. През деветте месеца, когато нямаше да са в Асгард, дъждовете щяха да обливат пътища и възвишения, и тунелът щеше да се срути. Санислас вдигна глава за момент и си помисли за Дъба през зимата, когато никога не го бе виждал, как корените на дървото пият тъмен дъжд под земята. Зида обиколи къщата два пъти на раменете на еднорога, като пицеше силно от удоволствие, защото беше яла вън на тревата с пръсти, заради първата видяна звезда (само с ъгълчето на окото) над високите поля в полуздрача. С още по-силни писъци, но от гняв, беше занесена от Роза в леглото и моментално заспа. Звездите се запознаваха една по една, право пред очите. Младите хора отидоха да спят един по един. Томас, взел последната половин бутилка, пия дълго и пресипнало в дорийски лад в стаята си над конюшната. Само баронът и жена му останаха вън, в есенната тъма под листата и звездите.

— Не искам да си тръгвам — промърмори тя.

— И аз не искам.

— Хайде да изпратим дрехите и книгите в града, а ние да останем тук, без тях.

— Завинаги — добави той. Но нямаше начин. В спазването на сезоните се крие порядък, който е тяхно владение. Двамата останаха още малко близо един до друг, като влюбени по на двайсет. После той стана и каза:

— Хайде, късно е, Фрея.

Преминаха през тъмнината до къщата и влязоха.

С палта и шапки, всички ядоха хляб и пиха топло мляко и кафе на верандата в ярката ранна сутрин.

— Колата! Идва! — извика Пол и пусна хляба си в прахта. Със скърцане и сменяне на скорости, с неவிждащо проблясващи предни лампи, таксито дойде, беше там. Зида се вторачи в него, във врага между стените, и се разплака. Вярна до последно на загубената кауза на лятото, тя беше внесена в таксито напред с главата, с писъци: „Няма да си отида! Не искам да си отида!“. Таксито потегли със скърцане и сменяне на скорости. Главата на Станислас щръкна през десния преден прозорец, главата на баронесата — през левия заден, а зачервеното, отчаяно и гневно лице на Зида се залепи за овалния заден прозорец, така че те тримата видяха как Томас маха за довиждане пред белите стени на Асгард, под слънчевите лъчи в котловината между хълмовете. Пол не седеше до прозорец. Но вече мислеше за влака. Видя в края на дима и лъскавите релси светлината от свещи във високата полутъмна трапезария, изцъкления поглед на люлеещото се конче в ъгъла на тавана, мокрите листа, надвиснали отгоре по пътя към училище, и сивата улица, скъсена от студения, мъглив здрач, през който проблясва, далечна и празнична, първата улична лампа през декември.

Ала всичко това се случи отдавна, преди близо почти четиридесет години. Не знам дали се случва сега, дори в измислените страни.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.